

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

Факультет фізичної культури та спорту

Кафедра фізичної культури та спорту



**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 017 «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»**

**Полтава
2021 рік**

Наскрізна програма практичної підготовки студентів-бакалаврів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Складена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра «Фізична культура і спорт». 60 с.

Розробники:

Рибалко Л. М., завідувач кафедри фізичної культури та спорту, доктор педагогічних наук, професор;

Онішук Л.М., доцент кафедри фізичної культури та спорту, кандидат педагогічних наук;

Синиця Т.О., завідувач кафедри фізичного виховання, кандидат наук з фізичного виховання і спорту;

Пермяков О.А., доцент кафедри фізичної культури та спорту, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної культури та спорту
Протокол від «25» серпня 2021 року №1

Т.в.о завідувача кафедри фізичної культури та спорту _____ Онішук Л.М.
«25» серпня 2021 року

Схвалено науково-методичною радою факультету
Протокол від «26» серпня 2021 року №1

Голова науково-методичної ради _____ Яланська С.П.
26» серпня 2021 року

©Рибалко Л.М., Онішук Л.М.,
Синиця Т.О., Пермяков О.А., 2021 р.
©Національний університет
імені Юрія Кондратюка, 2021 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практична підготовка студентів – необхідний і важливий етап у підготовці майбутніх фахівців фізичної культури та спорту.

Навчальним планом спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачено проходження поетапної комплексної практичної підготовки, що включає:

- навчально-організаційну практику (на базі університету та його спортивно-оздоровчого табору «Ворскла»);
- педагогічну практику (у закладах загальної середньої освіти, літніх фізкультурно-оздоровчих таборах);
- тренерську практику (у ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ, спортивних клубах, тренажерних залах, при федераціях з різних видів спорту);
- практику за професійним спрямуванням (у ДЮСШ, спортивних клубах, тренажерних залах, при федераціях з різних видів спорту, закладах загальної середньої освіти).

Кожен із видів практик комплексної практичної підготовки студентів взаємопов'язаний з попереднім та наступним закономірними зв'язками. В цілому всі види практик послідовні та закономірні.

У програмі розглядаються загальні положення проведення всіх видів практик, наведено бази практики, питання організації і змісту практики та підведення її підсумків. Програма логічно структурована, що дозволяє керівникам практики чітко спланувати та регламентувати діяльність студентів і керівників під час практики та спрогнозувати результати.

Проходження комплексної практики повною мірою відповідає сучасним вимогам до підготовки висококваліфікованих фахівців фізичної культури та спорту.

Обсяг практик та їх період проведення регламентовано освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт» і відповідає навчальному плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Зміст комплексної практичної підготовки студентів спеціальності
017 «Фізична культура і спорт»

№	Вид практики	К-сть кредитів	К-сть годин	Курс	Семестр
1	Навчально-організаційна	3	90	1	2
2	Педагогічна	3	90	2	4
3	Тренерська	6	180	3	6
4	За професійним спрямуванням	9	270	4	8

2. Мета і завдання практики

Мета практики полягає у формуванні в студентів професійних компетентностей щодо володіння сучасними методами і формами організації практичної діяльності за професійним спрямуванням, формуванні на базі отриманих знань навичок і умінь, необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, творчого використання своїх знань у практичній діяльності.

Поставлена мета досягається шляхом:

1) ознайомлення студентів із спортивною базою, спортивними локаціями університету, спортивним обладнанням;

2) ознайомлення студентів зі структурою і змістом роботи в установах і організаціях сфери фізичної культури та спорту СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ, що є базами практики;

2) формування цілісного уявлення про зміст і характер тренерської діяльності (організаційна, виховна, навчально-спортивна, науково-дослідна, адміністративно-господарча, суддівська та представницька);

3) формування стійких навичок з організації, планування та проведення навчально-тренувального процесу, а також контролю за його ефективністю;

4) навчання студентів передових методів і методики організації і планування діяльності тренера з обраного виду спорту.

Після проходження комплексної практичної підготовки студенти повинні знати:

- основні положення сучасної теорії та методики підготовки спортсменів; мету, завдання, принципи, засоби, методи навчання та тренування з обраного виду спорту;

- основи педагогічної майстерності спілкування з спортсменами, фахівцями фізичної культури та спорту;

- сутність і зміст структури підготовки спортсменів до змагань з урахуванням закономірностей вікової періодизації та періодизації спортивного тренування;

- методику набору і відбору перспективних дітей у спортивні секції; організацію та проведення змагань з обраного виду спорту; матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

Після проходження комплексної практичної підготовки студенти повинні уміти:

- користуватися спортивним інвентарем і обладнанням;
- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;

- володіти педагогічною майстерністю спілкування при суб'єкт-суб'єктній взаємодії;

- здійснювати навчально-виховний і навчально-тренувальний процес з обраного виду спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом фізичної підготовки

спортсменів вищих досягнень;

- застосовувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;
- організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту;
- виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Завдання практики:

1. Формування практичних знань, умінь та навичок використання методик і методичних положень у підготовці спортсменів, які відповідають принципам системи спортивного тренування;
2. Формування фахових компетентностей щодо здатності застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, побудови тренувального заняття;
3. Формування здатності планування мікро- і мезоструктур тренувального процесу спортсменів узалежності від завдань та періодів макроциклу;
4. Ознайомлення з підбором ефективних засобів та методів тренувального процесу; індивідуалізацією процесу фізичної, технічної, тактичної та психологічної підготовки відповідно до індивідуальних особливостей, віку та кваліфікації спортсмена;
5. Формування вмінь управління динамікою тренуваності та набуття спортивної форми; проведення поточного та етапного контролю рівня підготовки спортсменів;
6. Удосконалення навичок психолого-педагогічної майстерності професії тренера, зокрема особистої демонстрації техніки спортивної вправи; застосування засобів опосередкованої наочності; керівництва спортивною групою в процесі тренувального заняття; застосування методів суворо-регламентованої вправи в тренувальному процесі;
7. Проведення виховної роботи та вміння спрямовувати процеси самовиховання спортсменів;
8. Формування вмінь керувати станом тренуваності спортсмена; аналізувати та узагальнювати практичний досвід;
9. Формування вмінь педагогічного спілкування зі спортивними функціонерами та громадськістю; організовувати та проводити спортивні змагання, свята.

Вимоги до студента-практиканта:

до початку практики отримати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- самостійно планувати свою діяльність та проводити заняття зі спортсменами за своїм профілем підготовки, узгодивши її з методистом практики у відповідності до програми практики й умов бази практики;

- проявляти ініціативу, творчість в організації і проведенні спортивних та суспільних заходів;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- мати охайний зовнішній вигляд та спортивну форму, підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку бази практики, дотримуватись правил етичних та педагогічних норм поведінки в стосунках з дітьми, колективом установи, організації чи закладу освіти як бази практики;

Права студента-практиканта:

- отримувати консультації методистів практики, тренера-методиста у ДЮСШ, керівника університетської практики;
- обирати теми бесід і лекцій для закріпленого контингенту спортсменів, узгодивши їх з тренером-методистом бази практики;
- безкоштовно користуватися спортивним інвентарем та обладнанням бази практики для спортивного удосконалення;
- отримувати від керівника практики консультації відносно з оформлення усіх необхідних документів організації та проведення навчально-виховного процесу, передбаченого програмою практики.

Обов'язки студента-практиканта:

- ознайомитися і дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та санітарії на базі практики (для цього слід пройти відповідний вступний інструктаж та інструктаж на кожному конкретному місці праці);
- своєчасно приходити на місце проходження практики;
- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівки її керівників, у відповідності з графіком, призначеним керівником;
- вести поточну документацію практиканта та своєчасно подавати її на перевірку та затвердження методисту;
- вести роботу з удосконалення теоретичних і методичних знань, систематично опрацьовуючи сучасні літературні джерела;
- своєчасно підготувати звітні матеріали з практики і захистити їх на підсумковій конференції.

Контроль за проходженням практики

Керівником практики від університету і бази практики, методистами здійснюється поточний та підсумковий контроль за виконанням окремих розділів і всієї програми студентами-практикантами. Ведеться контроль початку та закінчення роботи.

Студенти зобов'язані мати щоденник практики, у якому повинна міститись інформація про виконання завдань протягом робочого дня, що відповідають всім пунктам індивідуального плану та кількості годин роботи.

Фаховий керівник робить відмітку в індивідуальному плані практиканта про виконання роботи тільки тоді, коли вона зафіксована в щоденнику.

Вимоги до звіту

Після закінчення терміну проходження практики студенти звітують про виконання індивідуального плану відповідно до програми практики.

Форма звітності за практику – подання письмового звіту, підписаного й оціненого керівником на місці проходження практики.

Письмовий звіт разом із іншими документами (щоденник, індивідуальний план, характеристика) подається на рецензування керівнику практики від університету.

Звіт має містити відомості про виконання студентам всіх розділів програми практики та індивідуального плану, розділів з питань охорони праці, а також висновки та пропозиції практиканта, список використаної літератури.

У звіті повинна бути коротко і конкретно описана робота відносно навчально-тренувального процесу та програми практики, особисто виконана студентом.

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики й підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться два-три дні.

Захист та підведення підсумків практики

Звіт з практики, диференційовано оцінений тренером та фаховим керівником, захищається студентом на комісії, яка призначається завідувачем кафедри. До її складу входять фахові керівники практики від університету, методисти за місцем проходження практики, викладачі кафедри, які викладали спеціальні дисципліни. Комісія приймає залік у студентів протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка за практику вноситься в екзаменаційну відомість і залікову книжку студентів з підписами керівника практики.

Оцінка студента за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового контролю.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, буде надано право проходження практики повторно. Студент, який в останнє отримав негативну оцінку комісії за практику, відраховується з ЗВО.

НАВЧАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ПРАКТИКА

(1 курс)

ВСТУП

У відповідності з потребами суспільства, фахівець фізичної культури та спорту повинен мати високий рівень професійної і практичної підготовленості, організовувати та забезпечувати освітній і тренувальний процеси, створювати умови для засвоєння студентами/вихованцями-спортсменами змісту навчальних та фізкультурно-оздоровчих програм і методик з фізичного виховання на рівні вимог Державних стандартів в галузі освіти України. Для цього він повинен досконало володіти не лише теорією фізичної культури та спорту, а й практикою організації та проведення занять і тренувань, що передбачають педагогічний супровід і суб'єкт-суб'єктні відносини між викладачем/тренером і студентами/вихованцями, проявляти ерудицію, постійно працювати над підвищенням власної педагогічної і тренерської майстерності, загальної культури особистості. Формування цих якостей здійснюється у логічному взаємозв'язку теорії та практики – теоретичної підготовки з навчальних дисциплін професійної підготовки та формування практичних навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Професійна діяльність фахівців фізичної культури та спорту висуває високі вимоги до їх компетентностей, педагогічної і професійної майстерності. Практична готовність до здійснення випускником ЗВО свого професійного призначення є інтегруючим показником якісної системи підготовки майбутніх фахівців у вищій школі. У зв'язку з цим існуючу систему організації та зміст навчання слід спрямовувати на формування у студентів компетентностей і результатів навчання з практичного вирішення професійних завдань.

Навчально-організаційна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, що навчаються за освітньою програмою «Фізична культура і спорт» за денною формою, відповідає навчального плану та проводиться на 1 курсі у 2 семестрі тривалістю 2 тижні. Практика є невід'ємною складовою освітнього процесу підготовки фахівців фізичної культури та спорту і проводиться на базі університету та його структурного підрозділу на власній спортивній базі спортивно-оздоровчого табору «Ворскла» у с. Вакуленці, де передбачено процес взаємодії студента-практиканта з суб'єктами освітнього та тренувального процесу.

Програма практики є навчально-методичним положенням, що визначає порядок проведення та зміст практики за освітньою програмою «Фізична культура і спорт». Вона складена на підставі освітньої програми «Фізична культура і спорт» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою навчально-організаційної практики є ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» зі спортивною базою університету, спортивними спорудами та обладнанням; формування вмінь і навичок користування цим обладнанням.

Під час проходження практики студенти знайомляться зі спортивною базою університету та його структурного підрозділу на власній спортивній базі спортивно-оздоровчого табору «Ворскла» у с. Вакуленці, долучаються до проведення занять з фізичного виховання, спортивно-тренувального процесу.

Завдання навчально-організаційної практики:

1. Ознайомлення зі спортивною базою університету та базою спортивно-оздоровчого табору «Ворскла» у с. Вакуленці,.
2. Ознайомлення з методами і формами організації фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи на факультеті фізичної культури та спорту, спортивного тренування з різних видів спорту в секціях, зі змістом та умовами праці викладачів фізичного виховання та фізичної культури університету.
3. Поглиблення та закріплення теоретичних та практичних знань, отриманих при вивченні спеціальних дисциплін циклу професійної підготовки; формування знань практичної професійної майстерності.
4. Оволодіння з фізкультурно-оздоровчими та фітнес-технологіями, змістом і видами здоров'язберезувальних технологій, які застосовуються у фізичній культурі тощо.
5. Формування комунікативної компетентності роботи в команді, спілкування з студентами, викладачами, колегами.
6. Виховання розуміння сутності та соціальної значущості професії фахівця фізичної культури та спорту.
7. Формування і удосконалення комунікативних вмінь.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчально-організаційна практика є навчальною і ознайомчою одночасно. Під час її проходження студенти знайомляться зі спортивною базою університету та його спортивно-оздоровчим табором «Ворскла», спортивними секціями, які діють при факультеті фізичної культури та спорту, набувають умінь і навичок користування спортивним обладнанням та спорудами.

Під час проходження практики студенти виконують завдання, використовуючи знання, отримані під час теоретичного навчання, працюють із фаховою літературою.

Вимоги до знань і умінь практикантів - здобувачів вищої освіти

По завершенню навчально-організаційної практики студент повинен знати:

- Спортивні локації матеріально-технічної бази університету, їх обладнання та споруди;
- види фізкультурно-оздоровчих та здоров'язбережувальних технологій, їх особливості та методики застосування;
- методи визначення рухової активності та оцінки жирової маси тіла людини, які використовують під час фізичного виховання студентів;
- види спортивних секцій та їх особливості діяльності;
- принципи реалізації оздоровчо-рекреаційних технологій в системі фізичного виховання університету;
- особливості розвитку рухової активності серед студентів;
- норми рухової активності дітей, підлітків та дорослих;
- форми та методи тренувального процесу з різних видів спорту;
- характеристики лікувальних, фізкультурно-оздоровчих тренажерів та їх вплив на організм здорової чи хворої людини;
- локації спортивних баз.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Базами навчально-організаційної практики першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є спортивна база університету та його структурного підрозділу на власній спортивній базі спортивно-оздоровчого табору «Ворскла» у с. Вакуленці, профіль діяльності яких відповідає сфері та спеціальності підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт».

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Для організації і проведення практики видається наказ ректора Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», де вказується персональний розподіл студентів по базах практики, призначаються керівники практики від кафедри фізичної культури та спорту, визначається тривалість практики і робочого часу студентів на практиці.

На початку практики студенти проходять інструктаж з охорони праці, який проводять керівники практики від кафедри. Студенти та керівники відзначають виконану роботу в журналі з техніки безпеки, що засвідчують власним підписом.

Методичне керівництво практикою забезпечує кафедра. Безпосереднє керівництво роботою практикантів здійснюється керівником від кафедри. На початку практики студенти під контролем керівника практики складають

індивідуальний план проходження практики відповідно до встановленої форми.

Завершенням роботи студента-практиканта є оцінка. Позитивною вважається оцінка від 63 до 100 балів. Отримавши оцінку, яка підпадає під вказані параметри, повторно контрольний захід проводити не доцільно. Результати обговорення оформлюються у вигляді протоколу обговорення заходу та матеріалів, які подаються як документи практики на захисті.

Обов'язки практиканта

Під час навчально-організаційної практики студент зобов'язаний:

- самостійно виконати індивідуальний план проходження практики;
- виконувати вимоги керівника практики, адміністрації ЗВО, викладачів фізичного виховання;
- ознайомитись та проаналізувати процес фізичного виховання або тренувальний процес на базі практики;
- опанувати навички проведення професійно-прикладної фізичної підготовки, організації дозвілля студентської молоді;
- ознайомитися з передовим педагогічним досвідом організації фізичного виховання в ЗВО;
- ознайомитися з сучасними інформаційними технологіями в сфері фізичного виховання та діяльністю наукової бібліотеки тощо.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

За час проходження навчально-організаційної практики студент зобов'язаний виконати всі розділи програми у відповідності зі своїм індивідуальним планом.

Розрахунок годин на окремі завдання коректується з врахуванням особистого досвіду студента та набутих ним знань, умінь та навичок.

У освітньому/тренувальному процесі з прикріпленими групами студентів/спортсменів студент орієнтується на плани роботи відповідної кафедри/спортивні секції, викладачів фізичного виховання або тренерів. Водночас кожний практикант зобов'язаний проявити особисту ініціативу і творчість, уникати шаблону і формалізму в змісті, організації і методиці проведення навчальних занять та інших фізкультурно-спортивних заходів, що проводяться в позанавчальний час.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

№ з / п	Навчальне завдання	Обсяг годин	Вид звітнього документу

I.	ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАКТИКАНТА	30	
1.1.	Настановча конференція з практики	6	Запис у Робочому зошиті
1.2.	Скласти індивідуальний план роботи і вести облік виконання плану	6	Індивідуальний план проходження п практики затверджений керівником практики
1.3.	Ознайомлення з спортивними локаціями бази університету	6	Запис у зошиті
1.4	Ознайомлення з нормативними документами ЗВО та МОН України щодо організації ФВ у ЗВО та тренувального процесу в університеті	6	Документи
1.6	Навчально-ознайомлювальна робота з органами управління в сфері фізичного виховання та з діяльністю кафедри фізичного виховання / спортивних секцій	6	Згідно плану-графіку
II.	НАВЧАЛЬНА РОБОТА	30	
2.1	Робота в якості помічника викладача кафедри	4	довільно
2.2	Скласти робочий план з фізичного виховання для студентів прикріплених на період практики груп.	2	Робочий план
2.3	Спостерігати за проведенням занять керівником практики (наради з обміну досвідом та аналізом переглянутих занять).	4	Записи в щоденнику за схемою
2.4	Взяти участь в організації і проведенні планових фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів та спортивних змагань зі студентами.	4	Робочі матеріали (плани, програми, сценарій, звіти та ін.)
2.5	Провести 2 заняття в спортивних секціях, групах ЗФП	2	Плани, записи в щоденнику
2.7	Спостереження на заняттях в групах ЗФП, спецмедгрупах та спортивних секціях ЗВО.	4	Записи в Робочому зошиті
2.6.	Вивчити і проаналізувати досвід роботи ФВ зі студентами, які мають відхилення у стані здоров'я	4	Записи в Робочому зошиті
2.7	Ознайомитись з методикою проведення занять з техніки безпеки людини під час занять фізичними вправами.	4	Записи в Робочому зошиті
2.8	Вивчення досвіду роботи викладачів ЗВО, тренерів	4	Записи в Робочому зошиті
III	ВИХОВНА РОБОТА	10	
3.1.	Участь у проведенні заходів, передбачених планом виховної роботи ЗВО з групою на період практики або групою спортсменів	2	План виховної роботи

	у спортивних змаганнях		
3.2.	Підготувати і провести 2-3 бесіди зі студентами/спортсменами прикріпленої групи.	2	Тези бесід
3.3.	Скласти характеристику студента/спортсмена	2	Характеристика
3.4	Ознайомлення з планом роботи куратора/тренера (наставника) академічної/спортивної групи та складання найого основі свого плану виховної роботи	2	План за схемою
3.5	Участь у профорієнтаційній роботі кафедри	2	Виступи, підготовка агітаційних матеріалів
ВСЬОГО:		70	
V. Самостійна робота практиканта			
7 1	Ознайомитися з організацією і матеріальною базою спортивно-масової роботи в студентських гуртожитках	6	Взяти участь в організації і проведенні спортивних змагань між гуртожитками
7 2	Ознайомитися з роботою комітету з питань фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки України і спортивного клубу вищого навчального закладу	8	Ознайомитися з документацією і обов'язками голови спортивного клубу
7 3	Ознайомитися з методикою і організацією занять в групах по зацікавленості та групах „Здоров'я”	6	Ознайомитися з планами-конспектами занять в групах по зацікавленості
ВСЬОГО:		20	
РАЗОМ:		90	

СТРУКТУРА ЗВІТУ ПРАКТИКИ

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми практики, є письмовий звіт.

Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики.

Звіт складається індивідуально кожним студентом, обсяг звіту якого сягає до 20 сторінок А4 (допускається відхилення у межах 10%).

Рекомендується наступна орієнтовна послідовність викладення матеріалу в звіті:

1. Титульна сторінка звіту (зразок оформлення див. у додатку 1).
2. Зміст (що саме буде подано у звіті з вказівкою сторінок).
3. Зміст виконаних робіт (у таблиці, з вказівкою кількості годин із розрахунку 1,5 кредити на тиждень).
4. Зміст звіту (основна частина звіту, що розкриває особливості виконання студентом індивідуальних завдань під час практики).

5. Висновки про результати проходження практики (що виконували, що з'ясовано, які результати та ін.) та можливі пропозиції.
6. Список використаних джерел.
8. Додатки (фото з бази практики).

Захист результатів практики проводиться в 3 етапи:

- 1) попередній захист результатів практики на комісії на базі практики;
- 2) основний захист результатів практики на комісії в університеті (присутніми є керівники практики, студенти);
- 3) підсумкова звітна конференція з практики на факультеті.

По завершенню терміну практики (протягом останніх 3-х днів) на базі практики проводиться підведення підсумків і попередній захист результатів практики студентів. Для цього на базі практики створюється комісія на чолі з керівником практики від бази практики і членів комісії.

На засіданні:

- підводяться підсумки роботи практикантів;
- вивчаються досягнення та недоліки в їх роботі;
- оцінюється рівень їх професійної підготовки, якість організації практики її керівниками;
- намічаються заходи щодо вдосконалення практики.

Студенти звітують про свою роботу, аналізують чинники, що її ускладнювали, роблять висновок щодо рівня своєї теоретичної і практичної підготовки, набутої в університеті, та ролі практики в її професійному становленні. Керівники практики характеризують роботу кожного студента, дають оцінку виконаній роботі, висловлюють свої побажання в організації практики її керівниками.

Кожен практикант має можливість протягом 15-20 хвилин розкрити основні особисті досягнення по виконанню Індивідуального плану практиканта та Робочої програми навчально-організаційної практики. Кожен із учасників засідання висловлює свою точку зору та оцінку, яка є обґрунтованою та об'єктивною. Критерії оцінювання кожного окремого виду робіт наведено в додатках. Підсумком засідання має бути оцінка від бази практики, яка заноситься в характеристику на кожного студента і візується у керівника закладу з його особистим підписом та печаткою. Вказані матеріали також подається до захисту студентом в університеті.

Основний захист результатів практики проводиться студентом в Національному університеті імені Юрія Кондратюка на факультеті фізичної культури та спорту протягом перших 10-ти днів семестру, який розпочинається після закінчення практики.

До захисту звіту практики допускаються практиканти, які не мають заборгованості по відвідуванню баз практики, були позитивно оцінені викладачами/тренерами від баз практики, провели всі заплановані контрольні заходи, виконали Робочу програму педагогічної практики, вчасно подали документи практики на перевірку керівникам практики від кафедри та університету.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Друкується за допомогою комп'ютера (інтервал 1,5, розмір шрифту – 14, шрифт Times New Roman) на одній стороні аркуша білого паперу А4 (210х297 мм).

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – не менше 25 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм. Шрифт друку повинен бути чіткий, чорного кольору, щільність тексту повинна бути однаковою. Допускається вписування в текст іншомовних слів, формул, умовних знаків тільки чорними чорнилами, а щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до основного.

Заголовки структурних одиниць “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкуються великими літерами, симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовку не ставлять. Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам. Кожну структурну одиницю роботи необхідно починати з нової сторінки.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, малюнків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою є титульний аркуш, однак, на ньому номер сторінки не ставлять. Нумерація проставляється з наступної сторінки з цифри 2 у правому верхньому куті сторінки.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу.

Рисунки і таблиці необхідно подавати в роботі після першого посилання на них у тексті. Їх нумерують у межах розділу. Наприклад: рис.

1.2. (другий рисунок першого розділу); таблиця 3.1. (перша таблиця третього розділу). Якщо в роботі одна таблиця або рисунок його нумерують за загальними правилами.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву та слово “Таблиця” починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Назва рисунку виноситься під зображення.

На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” у тексті пишуть скорочено, наприклад: “...у табл. 2.3.” У повторних посиланнях на таблиці та рисунки треба вказувати скорочено слово “дивись”, наприклад: “див. табл. 1.3.”

У таблицях слід зазначати одиниці виміру. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитись у відповідності до стандартів. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки колонок таблиць починаються з великої літери.

Для підтвердження власних аргументів або для аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Текст цитати починається та закінчується лапками, наводиться у тому граматичному вигляді, який поданий

у джерелі, наукові терміни не виділяються лапками. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і перекручування думок автора. Пропуск слів і речень без перекручування авторського тексту допускається й позначається трьома крапками у місцях пропуску. Кожна цитата супроводжується посиланням на джерело, наприклад: після цитати "...” (цит. за [13, с. 18-19]) (13 номер у списку використаних джерел, цитую зі сторінки 18-19).

Правила ведення й оформлення щоденника практики

1. Щоденник – основний звітний документ студента під час проходження практики (формат А5- книжка, 8 сторінок). Робочі записи ведуться студентом власноруч. Допускається друк календарного плану у щоденнику практики.

2. Якщо студент проходить практику за межами міста, щоденник для нього є також посвідченням про відрядження, що підтверджує тривалість перебування студента на практиці.

3. Під час практики студент щодня коротко повинен записувати в щоденник усе, що він зробив за день для виконання календарного графіка проходження практики. Докладні записи веде в робочих зошитах, які є продовженням щоденника.

4. Не рідше як раз на тиждень, студент зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівникам практики від ЗВО, який перевіряє щоденник, дає письмові зауваження, додаткові завдання й пропозиції.

5. Після закінчення практики щоденник разом із завіреним печаткою звітом та характеристикою має бути перевірений керівниками практики, які підписують його.

6. Звітну документацію студент повинен здати на кафедру. Без заповненого щоденника та характеристики практика не зараховується.

Календарний графік проходження практики

1. Календарний графік проходження практики розробляється в перші дні практики керівником від кафедри з урахуванням місцевих особливостей бази і контингенту практикантів.

2. Календарний графік заповнюється студентом у щоденнику з указівкою усіх дат по тижням практики.

3. У календарному графіку слід передбачити час на практичне виконання посадових обов'язків практиканта та на оформлення звіту про практику.

Форма підсумкової атестації з педагогічної практики – диференційований залік.

Захист звіту з практики:

1. Оформлений звіт, заповнений щоденник, характеристику студент подає на перевірку керівникові від бази практики.

2. Керівник знайомиться зі звітом. При позитивній оцінці візує звіт на титульному аркуші, підписує характеристику на студента (у щоденнику). У характеристиці дається оцінка виконання програми практики, змісту і оформлення звіту.

3. У попередній день практики звіт подається студентом на кафедру керівникові для перевірки й візування.

4. У випадках невідповідності вимогам щодо змісту та оформлення звіту, він повертається на доопрацювання.

5. Захист звіту з практики приймає комісія, що призначає завідувач кафедри з числа викладачів, з обов'язковим включенням до комісії керівника практики.

6. За результатами захисту виставляється диференційована оцінка, що фіксується на титульному аркуші звіту та у щоденнику практики, відомості та заліковій книжці студента.

7. Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

8. Обов'язкове підтвердження фото-звітом з практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання, на кафедрі були розроблені і затверджені структура і критерії навчально-організаційної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання.

Дотримуючись вимог змісту Тимчасового положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», в розділу II. «Додаткові умови впровадження рейтингової системи оцінювання» підпункту 2.6. «Оцінювання інших видів робіт» «... усі види практик оцінюються за 100-бальною шкалою згідно з критеріями, розробленими відповідними кафедрами рейтинговою системою оцінювання».

Згідно навчального плану, кількість кредитів ECTS, що виділені на практику здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми складає 90 годин = 3 кредити. Тривалість практики – 2 тижні.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
		екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

Підсумкову оцінку виставляє керівник практики від ЗВО. Підсумкова оцінка виставляється за умови наявності всіх документів звітності.

При оцінюванні керівником звітів з практики передбачається три рівні засвоєння професійних знань і практичних навичок:

- I рівень (+) – професійна орієнтація з даного питання.
- II рівень (++) – здатність під керівництвом керівника практики за умови консультативної допомоги досвідченого спеціаліста використати набуті знання і виконувати практичні навички в процесі професійної діяльності.
- III рівень (+++) – здатність до самостійного користування базовими знаннями і практичними навичками в процесі професійної діяльності.

Студенту, відстороненому від практики, або такому який одержав з практики незадовільну оцінку, а також студенту, який не пройшов практику в повному обсязі, за рішенням ради факультету призначається повторне проходження практики.

Студент, який після повторного проходження практики одержує оцінку «незадовільно», може бути відрахований числа студентів.

Ліквідація заборгованості

Відпрацювання пропусків занять і невідповідність студентів до занять проводиться згідно вимог Тимчасового положення та за окремими розпорядженнями деканату.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К.: Кондор, 2018. – 272 с.
2. Волков В. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді: Навчальний посібник / В.Волков. – К: «Освіта України», 2008. – 256 с.
3. Круцевич Т.Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення. Т.2. / Під ред. Т.Ю.Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2018. – С. 155-174.
4. Круцевич Т.Ю., Безверхня Г.В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник / Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхня. – К.: Олімп. л-ра, 2018. – 248 с..
5. Біологічні основи фізичного виховання студентів. Посібник для студентів вузів / Під ред. П.Д.Плахтія. - Кам'янець-Подільський, 2009. – 403 с.
6. Нормативні матеріали з навчально-методичної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Навч.-метод. Посібник / Укл.: В.М.Федорчук, А.С.Попович, Л.І.Тимофійшина. – К-П.: Аксіома, 2010. – 220 с.
7. Шиян Б.М., Папуша В.Г. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: Навч. посібник. – Харків: «ОВС», 2015. – 208 с.
8. Евсеев Ю.И. Физическая культура. / Ю.И.Евсеев. - Изд. 3-е. – Ростов-на-Дону. – Феникс, 2015. – 382 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок

ХАРАКТЕРИСТИКА

на студента 1-го курсу
факультету фізичної культури та спорту
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(прізвище, ім'я та по батькові)

який (яка) проходив (-ла) навчально-організаційну практику на базі

(назва вищого навчального закладу – бази практики)

в період з _____ до _____ 201_ року

Оформлюється характеристика. В ній вказуються загальні дані про студента, його теоретичну, методичну, практичну та наукову та спортивну підготовку. Детально розкривається мотивація бакалавра, його ставлення до практики, його навчальна дисципліна, сумлінність, ініціативність, активність і самостійність в роботі, наявність знань, умінь і навичок при складанні навчально-методичної документації, планування всіх форм роботи, створення звітних документів, педагогічні навички у проведенні навчальних занять з студентами; вміння оцінювати й врахувати рівень фізичного розвитку і фізичної працездатності студентів, їх вікові та індивідуальні особливості.

Важливо розкрити організаційні здібності, вміння підготувати і провести масові фізкультурно-оздоровчі і спортивні заходи, організувати студентів прикріплених груп, проводити виховну і агітаційно-пропагандистську роботу з фізичної культури, схильність до наукової, аналітичної діяльності; володіння сучасними методами наукових досліджень, знання Інтернет технологій, уміння використовувати у педагогічній роботі сучасні наукові досягнення, знання наукової літератури, спеціалізованих періодичних видань; вміння оцінити сучасний стан розвитку сфери фізичного виховання.

Описати вміння практиканта критично оцінити проведену роботу, врахувати і виправити допущені помилки, його ставлення до студентів, викладацького колективу кафедри, сприйняття у колективі кафедри, мотивація до збереження власного здоров'я, належна поведінка, ведення і пропаганда здорового способу життя, інші особисті якості та властивості, проявлені в період практики, що характеризують його професійну підготовку і майбутню професійну діяльність.

В завершенні вказати рекомендовану кафедрою оцінку студента за практику.

Викладач _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)

Куратор _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)

ДОДАТОК Б

Зразок

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Факультет фізичної культури та спорту
Кафедра фізичної культури та спорту

ЗВІТ

про результати навчально-організаційної практики
студента 1 курсу _____ групи

(прізвище, ім'я та по батькові)
який (яка) проходив (-ла) на базі

(назва вищого навчального закладу – бази практики)
в період з _____ до _____ 201_ року
Студент _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)
Викладач _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)
Куратор _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)

Керівник практики від кафедри _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)
Куратор _____ (П.І.П.) _____ (Підпис)

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

По закінченню практики студент подає на захист таку документацію:

- 1.Робочий зошит з практики.
- 2.Звіт про проходження практики.
3. Характеристика на студента.
4. Наочність.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

(2 курс)

ВСТУП

У відповідності з потребами суспільства, фахівець фізичної культури та спорту повинен мати високий рівень професійної і практичної підготовленості, організовувати та забезпечувати освітній і тренувальний процеси, створювати умови для засвоєння студентами/вихованцями-спортсменами змісту навчальних та фізкультурно-оздоровчих програм і методик з фізичного виховання на рівні вимог Державних стандартів в галузі освіти України. Для цього він повинен досконало володіти не лише теорією фізичної культури та спорту, а й практикою організації та проведення занять і тренувань, що передбачають педагогічний супровід і суб'єкт-суб'єктні відносини між викладачем/тренером і студентами/вихованцями, проявляти ерудицію, постійно працювати над підвищенням власної педагогічної і тренерської майстерності, загальної культури особистості. Формування цих якостей здійснюється у логічному взаємозв'язку теорії та практики – теоретичної підготовки з навчальних дисциплін професійної підготовки та формування практичних навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Професійна діяльність фахівців фізичної культури та спорту висуває високі вимоги до їх компетентностей, педагогічної і професійної майстерності. Практична готовність до здійснення випускником ЗВО свого професійного призначення є інтегруючим показником якісної системи підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. У зв'язку з цим існуючу систему організації та зміст навчання слід спрямовувати на формування у студентів компетентностей і результатів навчання з практичного вирішення професійних завдань.

Педагогічна практика студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, що навчаються за освітньою програмою «Фізична культура і спорт» за денною формою проводиться на 2 курсі у 4 семестрі тривалістю 3 тижні. Практика є невід'ємною складовою освітнього процесу підготовки фахівців фізичної культури та спорту і проводиться у закладах загальної середньої освіти (школи, ліцеї, гімназії), літні оздоровчі табори, де передбачено процес педагогічної взаємодії студента-практиканта з суб'єктами освітнього процесу.

Програма практики є навчально-методичним положенням, що визначає порядок проведення та зміст практики за освітньою програмою «Фізична культура і спорт».

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики є формування готовності здобувачів вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» до цілісного виконання комплексу практичних і функціональних обов'язків, серед яких: організація освітнього процесу з фізичного виховання/фізичної культури, що включає проведення методичної, науково-дослідної та виховної роботи; педагогічна організація процесу фізичного виховання; практичне застосування прикладних знань з фахових дисциплін, набутих під час навчання, розвиток уміння самостійно розв'язувати завдання; стимулювання потреби постійно підвищувати свою професійну компетентність, подальше програмування стратегії саморозвитку і самовдосконалення.

Під час проходження практики студенти знайомляться зі спортивною базою закладу загальної середньої освіти, долучаються до проведення занять з фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчого процесу, застосовують методики фізичного виховання, отримують оцінку керівників закладів загальної середньої освіти щодо виконання завдань, оформляють звіт з проходження практики.

Завдання педагогічної практики:

1. Формування у практикантів загальних і професійних компетентностей сфери педагогічної діяльності.
2. Закріплення і вдосконалення професійних знань, умінь і навичок з організації та проведення фізичного виховання в умовах закладів загальної середньої освіти.
3. Вивчення структури та спортивної бази закладів загальної середньої освіти.
4. Ознайомлення з методами і формами організації фізичного виховання, зі змістом та умовами праці учителів фізичного виховання та фізичної культури закладів загальної середньої освіти.
5. Поглиблення та закріплення теоретичних та практичних знань, отриманих при вивченні спеціальних дисциплін циклу професійної підготовки; формування вмінь і навичок практичної професійної та педагогічної майстерності.
6. Оволодіння методиками фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти, фізкультурно-оздоровчими та фітнес-технологіями, змістом і видами здоров'язбережувальних технологій у фізичній культурі тощо.
7. Формування вмінь і навичок організації процесу фізичного виховання та суб'єкт-суб'єктної взаємодії в умовах закладу освіти.
8. Формування комунікативної компетентності роботи з учнями ЗЗСО, спілкування з учнями, вчителями.
9. Набуття навички щодо організації, планування і проведення навчально-виховної роботи з учнями, ведення облікової та звітної документації з фізичного виховання.
10. Формування і удосконалення комунікативних вмінь.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Педагогічна практика проводиться в рамках навчального процесу закладів загальної середньої освіти та передбачає включення всіх студентів другого курсу в систематичну педагогічну діяльність. Кожен вид діяльності, який проводиться студентами під час практики, аналізується вчителем або/та методистами. Під час проходження практики студенти виконують завдання, використовуючи знання, отримані під час теоретичного навчання, працюють із фаховою літературою.

Вимоги до знань і умінь практикантів - здобувачів вищої освіти

По завершенню педагогічної практики студент повинен знати:

- форми, методи та методики фізичного виховання;
- види фізкультурно-оздоровчих та здоров'язбережувальних технологій, їх особливості та методики застосування;
- методи визначення рухової активності та оцінки жирової маси тіла людини;
- показники фізичного стану людини під час фізкультурно-оздоровчих занять;
- принципи реалізації оздоровчо-рекреаційних технологій в системі фізичного виховання ЗЗСО;
- норми рухової активності дітей, підлітків та дорослих;
- правила та особливості проведення фізкультурних занять аеробної спрямованості, занять із фітнесу та оздоровчої гімнастики, рухливих ігор з урахуванням психологічних і фізіологічних чинників, стану здоров'я осіб різних вікових категорій;
- форми та методи тренувального процесу з різних видів спорту в умовах ЗЗСО;
- критерії оцінювання ефективності застосування методів фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти;
- локації спортивних баз шкіл.

По завершенню педагогічної практики студент повинен вміти:

- застосовувати методи та правильно підбирати форми організації фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти;
- застосовувати методи та правильно підбирати форми організації тренувального процесу секцій з видів спорту в закладах загальної середньої освіти;
- складати програми фітнес-тренувань для учнів;
- практично впроваджувати здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі фізичного виховання в умовах закладів загальної середньої освіти, коригувати програми їх застосування;
- контролювати ефективність впровадження програм фізкультурно-оздоровчих технологій;
- вести відповідну планову, облікову та звітну документацію;
- організовувати освітню, фізкультурно-оздоровчу та спортивно-тренувальну роботу;

- організовувати, планувати та визначати основні напрями фізкультурно-вихованої, фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності;
- здійснювати контроль та оцінку результатів фізичного виховання та спортивно-тренувального процесу;
- володіти методиками фізичного виховання та застосування здоров'язбережувальних технологій;
- характеризувати види оздоровчо-рекреаційних технологій;
- пояснювати вплив оздоровчо-рекреаційної рухової активності на загальний стан здоров'я учнів в різні вікові періоди;
- визначати рухову активність учнів за допомогою застосування різних методів;
- нормувати оздоровчо-рекреаційну рухову активність для різних вікових категорій учнів;
- підбирати форми організації фізкультурних оздоровчо-рекреаційних занять залежно від їхніх завдань та контингенту тих, хто займається;
- організовувати просвітницьку роботу з питань оздоровлення засобами фізичної культури та спорту.
- проводити фізкультурні та спортивні заняття різних видів;
- адекватно дозувати рухову активність і фізичні навантаження з огляду на закономірності їхнього впливу на організм тих, хто займається.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Базами педагогічної практики є заклади загальної середньої освіти та літні оздоровчі табори.

Перелік баз практики пропонується студентам на початку семестру. Студенти можуть самостійно з дозволу керівника практики обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його. Зміна бази практики можлива лише з поважних причин і лише до подання проєкту наказу про проходження практики. Рішення про можливість зміни бази практики приймає завідувач кафедри. Самостійно змінювати місце практики студент не має права.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Для організації і проведення педагогічної практики видається наказ ректора Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», де вказується персональний розподіл студентів по базах практики, призначаються керівники практики від кафедри фізичної культури та спорту, визначається тривалість практики і робочого часу студентів на практиці.

На початку практики студенти проходять інструктаж з охорони праці, який проводять керівники практики від кафедри. Студенти та керівники відзначають

виконану роботу в журналі з техніки безпеки, що засвідчують власним підписом.

Методичне керівництво практикою забезпечує кафедра. Безпосереднє керівництво роботою практикантів здійснюється керівником від кафедри. На початку практики студенти під контролем керівника практики складають індивідуальний план проходження практики відповідно до встановленої форми.

Практиканти розподіляються по базах практики при умові наявності цільового направлення, угоди, відповідних документів з закладів загальної середньої освіти та успішного навчання на факультеті. Вони прикріплюються до баз практики з метою оволодіння системою професійних знань, вмінь і навичок, проводячи освітню, методичну, організаційну і науково-дослідницьку роботу під час проходження практики.

Студенти, що навчаються за індивідуальним графіком, розподіляються по базах практики при наявності відповідних документів. Дозвіл на проходження практики за межами міста студенти отримують від керівництва факультету та університету.

Проведення практикантом контрольних заходів по завершенню терміну проходження практики, полягає в тому, що він ініціює проведення контрольних заходів, які є обов'язковими згідно Робочої програми педагогічної практики. Для проведення контрольного заходу практикант, спільно з вчителем фізичної культури, узгоджує терміни його проведення та місце в розкладі. Для проведення контролю якості проведеного заходу, практикант запрошує: керівника практики від кафедри.

Проведення практикантом контрольного заходу передбачає зібрання колективу людей, які б провели на належному рівні аналіз контрольного заняття, визначили необхідні параметри, реалізацію плану заняття з фізичного виховання.

По завершенню проведення контрольного заходу, проводиться засідання, на якому присутні керівники та практиканти. Проводиться обговорення результатів роботи практиканта, кожен учасник засідання з своєї позиції розкриває та оцінює отримані результати.

Завершенням роботи практиканта є звіт. Позитивною вважається оцінка від 63 до 100 балів. Отримавши оцінку, яка підпадає під вказані параметри, повторно контрольний захід проводити не доцільно. Результати обговорення оформлюються у вигляді протоколу обговорення заходу та матеріалів, які подаються як документи практики на захисті.

Для проведення контрольного показового заходу (уроку фізичної культури), практикант запрошує керівника практики, колег-практикантів. По завершенню проведення контрольного заходу, проводиться засідання за традиційною схемою.

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика проходить у 3 етапи:

Перший етап – початковий, під час якого студенти знайомляться з

особливостями роботи закладу загальної середньої освіти, освітнім чи спортивно-тренувальним процесом, який організовує і здійснює заклад, матеріально-технічними засобами та спортивною базою; знайомляться із учнями. Складають індивідуальний графік роботи, який включає розділи:

- ознайомлення з нормативно-правовою базою діяльності закладу загальної середньої освіти;
- ознайомлення з спортивною базою закладу загальної середньої освіти;
- навчальна робота;
- методична робота;
- фізкультурно-оздоровча робота;
- виховна робота.

Другий етап – основний етап практики – включає підготовку і проведення студентами уроків з фізичного виховання. Допомогу здійснюють викладачі закладів загальної середньої освіти та керівники практики, які контролюють підготовку студентами повного комплексу навчально-методичного забезпечення занять та їх проведення. Обов'язковою вимогою практики є взаємовідвідування студентами занять один одного з обговоренням проведеної роботи. Протягом практики студенти беруть участь в усіх видах робіт кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Третій етап – заключний – студенти готують звітну документацію, яку захищають на звітній конференції.

Обов'язки практиканта

Під час педагогічної практики студент зобов'язаний:

- самостійно виконати індивідуальний план проходження практики;
- сумлінно і своєчасно складати навчально-методичну документацію і подавати її на затвердження і перевірку керівникам практики, підготувати відповідну звітну документацію;
- виконувати вимоги керівника практики, адміністрації закладів загальної середньої освіти, викладачів фізичного виховання, дотримуватися правил внутрішнього розпорядку;
- ознайомитись та проаналізувати процес фізичного виховання або тренувальний процес на базі практики;
- вивчити специфіку реалізації державних і регіональних програм з фізичного виховання та масової фізичної культури;
- організувати та провести заняття з фізичного виховання закладів загальної середньої освіти серед учнів;
- навчитися контролювати фізичний стан, рівень фізичного здоров'я та фізичний розвиток учнів;
- опанувати навички проведення професійно-прикладної фізичної підготовки, організації дозвілля учнівської молоді;

- ознайомитися з передовим педагогічним досвідом організації фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти та вдосконалити свою педагогічну та тренерську майстерність;
- провести аналіз і узагальнення літератури з педагогіки організації фізичного виховання та спорту;
- ознайомитися з сучасними інформаційними технологіями в сфері фізичного виховання та діяльністю наукових бібліотек тощо.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

За час проходження педагогічної практики студент зобов'язаний виконати всі розділи програми у відповідності зі своїм індивідуальним планом.

Розрахунок годин на окремі завдання коректується з врахуванням особистого досвіду студента та набутих ним знань, умінь та навичок.

У освітньому/тренувальному процесі з прикріпленими групами учнів студент орієнтується на плани роботи відповідного учителя/спортивні секції, учителів фізичного виховання. Водночас кожний практикант зобов'язаний проявити особисту ініціативу і творчість, уникати шаблону і формалізму в змісті, організації і методиці проведення навчальних занять та інших фізкультурно-спортивних заходів, що проводяться в позанавчальний час.

З цією метою студент зобов'язаний:

1. Проводити заняття/тренування з учнями.
2. Планувати проведення занять як в приміщенні, так і на відкритих спортивних майданчиках.
3. Урізноманітнювати зміст занять, включаючи комплекси вправ для загального розвитку з предметами, в парах і на тренажерних приладах масового типу, використовуючи нестандартне обладнання, ширше включати спортивні ігри, елементи спортивної акробатики, атлетичної гімнастики, фітнесу тощо з врахуванням майбутньої спеціальності студентів та їх інтересів.
4. Застосовувати різноманітні методи і форми організації занять з фізичного виховання; методи і форми тренувального процесу, використовувати змагальний, груповий, індивідуальний та інші методи проведення занять.
5. Проводити заняття різних типів і форм з фізичного виховання.
6. Брати участь в пропагандистській роботі з учнями щодо формування здорового способу життя, з учителями закладів загальної середньої освіти в оформленні інформаційно-освітніх стендів тощо.
7. Проводити заняття з учнями спеціальної медичної групи з урахуванням нозологій захворювання.
8. Упроваджувати передові наукові та науково-інформаційні технології в процес фізичного виховання учнів.

Студенти можуть перерозподіляти години в своєму індивідуальному плані з врахуванням особистих інтересів та стажу педагогічної роботи, їм може бути зменшено заплановану кількість занять з фізичної культури, які необхідно провести самостійно і збільшено час на проведення позанавчальних заходів, занять у спортивних секціях, гуртках тощо.

Під час педагогічної практики продовжується професійне навчання студентів у формі регулярних (не рідше одного разу в тиждень) методичних занять групи, на яких обговорюються питання педагогічної майстерності та вдосконалення навичок проведення наукових досліджень.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

№ з/п	Навчальне завдання	Обсяг годин	Вид звітнього документу
I.	ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИКАНТА	20	
1.1.	Настановча конференція з педагогічної (асистентської) практики	2	Запис у Робочому зошиті
1.2.	Скласти індивідуальний план роботи і вести облік виконання плану	2	Індивідуальний план проходження практики затверджений керівником практики
1.3.	Методична робота в групі (рецензування конспектів, обговорення занять, контрольних занять, проведення методичних занять, участь в засіданні вчителів).	2	Документи з візою керівника від факультету або вчителя від закладів загальної середньої освіти
1.4.	Підготовка виступів на методичних заняттях в групі.	2	Тези виступів
1.5.	Участь в захисті педагогічної практики.	2	Звіт про практику
1.6.	Проведення консультацій з керівником практики з організаційних питань	2	довільно
1.7.	Ознайомлення з нормативними документами ЗЗСО та МОН України щодо організації фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти	3	Документи
1.8.	Звітна конференція з педагогічної практики	2	Запис у Робочому зошиті

1.9	Навчально-ознайомлювальна робота з органами управління в сфері фізичного виховання та з діяльністю учителів / спортивних секцій	3	Згідно плану-графіку
II.	НАВЧАЛЬНА РОБОТА	20	
2.1	Робота в якості учителя	4	довільно
2.2	Скласти робочий план з фізичного виховання для учнів на період практики.	2	Робочий план
2.3	Провести в якості асистента-учителя 5 занять.	1	Запис в Робочому зошиті, оцінки
2.4	Провести самостійно 5 занять з фізичного виховання з учнями.	2	Плани-конспекти занять
2.5	Підготувати і провести лекційне заняття для учнів з проблем фізичного виховання та здорового способу життя або визначеного фахового предмету.	2	Конспект лекції
2.6	Провести контрольне заняття з учнями закріпленого класу	2	Розгорнутий конспект заняття з теоретико-методичним обґрунтуванням.
2.7	Спостерігати за проведенням занять інших практикантів (наради з обміну досвідом та аналізом переглянутих занять).	2	Записи в щоденнику за схемою
2.8	Взяти участь в організації і проведенні планових фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів та спортивних змагань.	2	Робочі матеріали (плани, програми, сценарій, звіти та ін.)
2.9	Провести 2 заняття в спортивних секціях, групах ЗФП	4	Плани, записи в щоденнику
III.	МЕТОДИЧНА РОБОТА	20	
3.1.	Вивчення змісту і методики організації процесу фізичного виховання у закладі загальної середньої освіти.	2	Запис в робочому зошиті
3.2.	Ознайомлення з методиками, які застосовуються в закладі	2	Записи в Робочому зошиті
3.3.	Ознайомлення з документами планування і обліку роботи з ФК і спорту у закладі.	2	Взірці документів

3.4.	Відшування відкритих занять учителів ФВ закладу.	2	Записи в Робочому зошиті
3.5.	Спостереження на заняттях в групах ЗФП, спецмедгрупах та спортивних секціях закладу загальної середньої освіти.	2	Записи в Робочому зошиті
3.6.	Вивчити і проаналізувати досвід роботи з ФВ з учнями, які мають відхилення у стані здоров'я	2	Записи в Робочому зошиті
3.7	Ознайомитись з методикою проведення занять з техніки безпеки людини під час занять фізичними вправами.	2	Записи в Робочому зошиті
3.8	Вивчення досвіду роботи вчителів	2	Записи в Робочому зошиті
3.9	Розробка конспектів лекцій, планів уроку	2	Записи в Робочому зошиті
3.1 0	Участь у роботі науково-методичних семінарів	2	Записи в Робочому зошиті
IV.	ВИХОВНА РОБОТА	10	
4.1.	Участь у проведенні заходів, передбачених планом виховної роботи ЗЗСО з класом на період практики	2	План виховної роботи
4.2.	Підготувати і провести 2-3 бесіди з учнями прикріпленого класу.	2	Тези бесід
4.3.	Скласти характеристику учня	2	Характеристика
4.4	Проведення індивідуальної виховної роботи з учнями	2	Плани занять
4.5	Участь у профорієнтаційній роботі кафедри	2	Виступи, підготовка агітаційних матеріалів
ВСЬОГО:		70	
VI. Самостійна робота практиканта			
7.1	Ознайомитися з організацією і матеріальною базою спортивно-масової роботи	10	Взяти участь в організації і проведенні спортивних змагань між класами
7.2	Ознайомитися з роботою комітету з питань фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки України і спортивного клубу ЗЗСО, спортивних секцій	6	Ознайомитися з документацією і обов'язками керівника спортивного клубу/секції
7.3	Ознайомитися з методикою і організацією занять в групах по	4	Ознайомитися з планами-конспектами занять в

	зацікавленості та групах „Здоров’я»		групах по зацікавленості
ВСЬОГО:		20	
РАЗОМ:		90	

ЗМІСТ РОЗДІЛІВ ПРАКТИКИ

Організаційна робота

Студент бере участь: у настановчій конференції; у підсумковій (звітній) конференції педагогічної практики; обговорення організаційних питань; виступ на конференції з коротким аналізом своєї роботи під час педпрактики; проведення консультацій з керівником практики з організаційних питань; короткі усні звіти про виконану протягом тижня роботу; обговорення складних питань.

Протягом практики забезпечує: складання індивідуального плану роботи студента на підставі робочих навчальних планів дисциплін і планів роботи учителя, до якого закріплений практикант; до кінця 1-го тижня створення індивідуального плану проходження педагогічної практики; ознайомлення зі специфікою роботи та організацією навчального процесу у закладі загальної середньої; записи загальних вражень у щоденнику практики. Протягом практики: ознайомлення з документацією, що ведеться у ЗЗСО (індивідуальним планом роботи вчителя, планом виховної роботи закладу, журналом класу тощо) та з освітніми стандартами (Законом України «Про загальну середню освіту», Положеннями про заклади загальної середньої освіти, навчальними програмами основних дисциплін і робочими навчальними програмами); постійно робити записи у щоденнику практики.

Навчальна робота

Практикант повинен провести спостереження та аналіз різних форм фізичного виховання у закладі загальної середньої освіти. Провести вибір тем майбутніх занять, встановлення термінів проведення пробних залікових занять.

Підготовка та проведення 3 залікових заходів: 1 виховний захід, 1 урок, 1 участь у спортивному заході школи; 5 пробних уроків; проводити взаємодивідування уроків в групі практикантів; проведення інших форм фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи (організація самостійної роботи учнів тощо), проведення самоаналізу та самооцінки проведеної навчальної роботи.

Методична робота

Опрацювання навчально-методичної літератури з педагогіки та фізичного виховання, самоосвіта; вивчення досвіду роботи учителів закладів загальної середньої освіти, планів практичного заняття, інструкцій до практичних робіт, підготовка наочних посібників, технічних засобів навчання, дидактичного матеріалу, в тому числі й для використання комп'ютера, проведення консультацій з керівником практики, участь у роботі методичних рад школи, спортивних клубів.

Виховна робота

Ознайомлення з планом роботи вчителя фізичного виховання, класного керівника та складання свого плану, знайомство з класом, обговорення плану роботи, відвідування заходів і занять спортивних тренувань, класних години, визначення теми, форми та терміну проведення одного залікового заходу з урахуванням плану роботи учителя, підготовка та проведення залікового заходу з фізичної культури та спорту, активна участь у всій виховній роботі закладу; проведення класної години з тематичним повідомленням, проведення індивідуальної робота з учнями, участь у профорієнтаційній роботі кафедри фізичної культури та спорту.

СТРУКТУРА ЗВІТУ ПРАКТИКИ

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми практики, є письмовий звіт.

Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики.

Звіт складається індивідуально кожним студентом, обсяг звіту якого сягає до 20 сторінок А4 (допускається відхилення у межах 10%).

Рекомендується наступна орієнтовна послідовність викладення матеріалу в звіті:

1. Титульна сторінка звіту (зразок оформлення див. у додатку 1).
2. Зміст (що саме буде подано у звіті з вказівкою сторінок).
3. Зміст виконаних робіт (у таблиці, з вказівкою кількості годин із розрахунку 1,5 кредити на тиждень).
4. Зміст звіту (основна частина звіту, що розкриває особливості виконання студентом індивідуальних завдань під час практики).
5. Висновки про результати проходження практики (що виконували, що з'ясовано, які результати та ін.) та можливі пропозиції.
6. Список використаних джерел.
8. Додатки (фото з бази практики).

Захист результатів практики проводиться в 3 етапи:

- 1) попередній захист результатів практики на комісії на базі практики;
- 2) основний захист результатів практики на комісії в університеті (присутніми є керівники практики, студенти);
- 3) підсумкова звітна конференція з практики на факультеті.

По завершенню терміну практики (протягом останніх 3-х днів) на базі практики проводиться підведення підсумків і попередній захист результатів практики студентів. Для цього на базі практики створюється комісія на чолі з керівником практики від бази практики і членів комісії.

На засіданні :

- підводяться підсумки роботи практикантів;
- вивчаються досягнення та недоліки в їх роботі;
- оцінюється рівень їх професійної підготовки, якість організації практики її керівниками;
- намічаються заходи щодо вдосконалення практики.

Студенти звітують про свою роботу, аналізують чинники, що її ускладнювали, роблять висновок щодо рівня своєї теоретичної і практичної підготовки, набутої в університеті, та ролі практики в її професійному становленні. Керівники практики характеризують роботу кожного студента, дають оцінку виконаній роботі, висловлюють свої побажання в організації практики її керівниками.

Кожен практикант має можливість протягом 15-20 хвилин розкрити основні особисті досягнення по виконанню Індивідуального плану практиканта та Робочої програми педагогічної практики. Кожен із учасників засідання висловлює свою точку зору та оцінку, яка є обґрунтованою та об'єктивною. Критерії оцінювання кожного окремого виду робіт наведено в додатках. Підсумком засідання має бути оцінка від бази практики, яка заноситься в характеристику на кожного студента і візується у керівника закладу з його особистим підписом та печаткою. Вказані матеріали також подається до захисту студентом в університеті.

До захисту звіту практики допускаються практиканти, які не мають заборгованості по відвідуванню баз практики, були позитивно оцінені учителями від баз практики, провели всі заплановані контрольні заходи, виконали Робочу програму педагогічної практики, вчасно подали документи практики на перевірку керівникам практики від кафедри та університету.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Друкується за допомогою комп'ютера (інтервал 1,5, розмір шрифту – 14, шрифт Times New Roman) на одній стороні аркуша білого паперу А4 (210х297 мм).

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – не менше 25 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм. Шрифт друку повинен бути чіткий, чорного кольору, щільність тексту повинна бути однаковою. Допускається вписування в текст іншомовних слів, формул, умовних знаків тільки чорними чорнилами, а щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до основного.

Заголовки структурних одиниць “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкуються великими літерами, симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовку не ставлять. Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам. Кожну структурну одиницю роботи необхідно починати з нової сторінки.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, малюнків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою є титульний аркуш, однак, на ньому номер сторінки не ставлять. Нумерація проставляється з наступної сторінки з цифри 2 у правому верхньому куті сторінки.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу.

Рисунки і таблиці необхідно подавати в роботі після першого посилання на них у тексті. Їх нумерують у межах розділу. Наприклад: рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу); таблиця 3.1. (перша таблиця третього розділу). Якщо в роботі одна таблиця або рисунок його нумерують за загальними правилами.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву та слово “Таблиця” починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Назва рисунку виноситься під зображення.

На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” у тексті пишуть скорочено, наприклад: “... у табл. 2.3.” У повторних посиланнях на таблиці та рисунки треба вказувати скорочено слово “дивись”, наприклад: “див. табл. 1.3.”

У таблицях слід зазначати одиниці виміру. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитись у відповідності до стандартів. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки колонок таблиць починаються з великої літери.

Для підтвердження власних аргументів або для аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Текст цитати починається та закінчується лапками, наводиться у тому граматичному вигляді, який поданий у джерелі, наукові терміни не виділяються лапками. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і перекручування думок автора. Пропуск слів і речень без перекручування авторського тексту допускається й позначається трьома крапками у місцях пропуску. Кожна цитата супроводжується посиланням на джерело, наприклад: після цитати “...” (цит. за [13, с. 18-19]) (13 номер у списку використаних джерел, цитую зі сторінки 18-19).

Правила ведення й оформлення щоденника практики

1. Щоденник – основний звітний документ студента під час проходження практики (формат А5- книжка, 8 сторінок). Робочі записи ведуться студентом власноруч. Допускається друк календарного плану у щоденнику практики.

2. Якщо студент проходить практику за межами міста, щоденник для нього є також посвідченням про відрядження, що підтверджує тривалість перебування студента на практиці.

3. Під час практики студент щодня коротко повинен записувати в щоденник усе, що він зробив за день для виконання календарного графіка проходження практики. Докладні записи веде в робочих зошитах, які є продовженням щоденника.

4. Не рідше як раз на тиждень, студент зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівникам практики від ЗВО й від закладів загальної середньої освіти, які перевіряють щоденник, дають письмові зауваження, додаткові завдання й пропозиції.

5. Після закінчення практики щоденник разом із завіреним печаткою звітом та характеристикою має бути перевірений керівниками практики, які підписують його.

6. Звітну документацію студент повинен здати на кафедру. Без заповненого щоденника та характеристики практика не зараховується.

Календарний графік проходження практики

1. Календарний графік проходження практики розробляється в перші дні практики керівниками від бази і від кафедри з урахуванням місцевих особливостей бази і контингенту практикантів.

2. Календарний графік заповнюється студентом у щоденнику з указівкою усіх дат по тижням практики.

3. У календарному графіку слід передбачити час на практичне виконання посадових обов'язків практиканта та на оформлення звіту про практику.

Форма підсумкової атестації з педагогічної практики – диференційований залік.

Захист звіту з практики:

1. Оформлений звіт, заповнений щоденник, характеристику студент подає на перевірку керівникові від бази практики.

2. Керівник знайомиться зі звітом. При позитивній оцінці візує звіт на титульному аркуші, підписує характеристику на студента (у щоденнику). У характеристиці дається оцінка виконання програми практики, змісту і оформлення звіту.

3. У попередній день практики звіт подається студентом на кафедру керівникові для перевірки й візування.

4. У випадках невідповідності вимогам щодо змісту та оформлення звіту, він повертається на доопрацювання.

5. Захист звіту з практики приймає комісія, що призначає завідувач кафедри з числа викладачів, з обов'язковим включенням до комісії керівника практики.

6. За результатами захисту виставляється диференційована оцінка, що фіксується на титульному аркуші звіту та у щоденнику практики, відомості та заліковій книжці студента.

7. Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

8. Обов'язкове підтвердження фото-звітом з практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання, на кафедрі були розроблені і затверджені структура і критерії педагогічної практики для студентів-бакалаврів денної форми навчання.

Дотримуючись вимог змісту Тимчасового положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», в розділу II. «Додаткові умови впровадження рейтингової системи оцінювання» підпункту 2.6. «Оцінювання

інших видів робіт» «... усі види практик оцінюються за 100-бальною шкалою згідно з критеріями, розробленими відповідними кафедрами рейтинговою системою оцінювання».

Згідно навчального плану, кількість кредитів ECTS, що виділені на практику студентів 2 курсу денної форми складає 90 годин = 3 кредити. Тривалість практики – 2 тижні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Підсумкову оцінку виставляє керівник практики від ЗВО, узгоджуючи її з керівником від установи, де проходила практика. Підсумкова оцінка виставляється за умови наявності всіх документів звітності.

Студенту, відстороненому від практики, або такому який одержав з практики незадовільну оцінку, а також студенту, який не пройшов практику в повному обсязі, за рішенням ради факультету призначається повторне проходження практики.

Студент, який після повторного проходження практики одержує оцінку «незадовільно», може бути відрахований числа студентів.

Ліквідація заборгованості

Відпрацювання пропусків занять і невідповідність студента до занять проводиться згідно вимог Тимчасового положення та за окремими розпорядженнями деканату.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний

посібник для викладачів, аспірантів, студентів. – К.: Кондор, 2018. – 272 с.

2. Волков В. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді: Навчальний посібник. – К: «Освіта України», 2018. – 256 с.

3. Воробйов М. І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти. Київ : Олімпійська література, 2006. 190 с.

4. Данилко М. Т. Планування та оформлення документації з педагогічної практики в школі: метод. посіб. Луцьк : «Волинська обл. д-ня», 2002. 140 с.

5. Єрмолова В.М., Іванова Л.І., Дерев'яненко В.В. Навчаємо гратись : метод. посібник. для вчителів фізич. культури загальноосвіт. навч. закладів. Київ : Літера ЛТД, 2012. 208 с.

6. Круцевич Т.Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення. Т.2. / Під ред. Т.Ю.Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2018. – С. 155-174.

7. Круцевич Т.Ю., Безверхня Г.В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник. – К.: Олімп. л-ра, 2018. – 248 с..

8. Сергієнко Л.П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання: Навч. посібник для студентів ВНЗ ФВіС. – Х: «ОВС», 2017. – 271 с.

ТРЕНЕРСЬКА ПРАКТИКА

(3 курс)

ВСТУП

Тренерська практика зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» є важливим етапом підготовки бакалаврів з професійною орієнтацією на теорію та практику підготовки тренера з виду спорту (інструктора, фахівця з організації дозвілля), яка надає можливість вдосконалити практичні уміння та організаторські навички діяльності, необхідні для майбутньої роботи за фахом у сфері фізичної культури і спорту.

Тренерська практика організовується і проводиться відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Вона проходить в умовах максимально наближених до справжніх умов майбутньої професійної діяльності.

Тренерська практика спрямована на закріплення знань теоретичного курсу з теорії спортивного тренування та на практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності. Вона сприяє інтеграції знань, отриманих студентом під час теоретичного навчання.

Практична діяльність спонукає студентів шукати питання щодо змісту, методів і форм професійної діяльності в галузі фізичного виховання і спорту, а саме виконання обов'язків тренера з обраного виду спорту.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Мета тренерської практики полягають в опануванні студентами сучасними засобами, методами і формами організації роботи тренера-викладача з обраного виду спорту, формуванні на базі отриманих знань, умінь і навичок необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, виховання постійної необхідності систематичного оновлення своїх знань та творчого потенціалу, а також реалізація його у практичній діяльності.

Під час практики забезпечується:

- ознайомлення студентів зі структурою і змістом роботи в спортивних організаціях: СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ, спортивних клубах, які є базами практики;
- створення цілісного уявлення про зміст і характер тренерської діяльності (організаційна, виховна, навчально-тренувальна, науково-дослідна, адміністративно-господарча, суддівська та представницька);
- формування стійких навичок з організації та застосування на практиці сучасного науково-методичного арсеналу, включаючи засоби навчання, виховання, оздоровлення, а також спеціальної фізичної і техніко-тактичної підготовки;
- навчання студентів провідним технологіям планування, моделювання,

програмування, корекції навчально-тренувальних впливів, а також контролю та оцінки ефективності власної тренерської діяльності.

Після проходження тренерської практики студенти повинні оволодіти наступними компетенціями:

- знати основні положення сучасної теорії та методики підготовки спортсменів;

- визначати мету, завдання, принципи, засоби, методи навчання та тренування з обраного виду спорту;

- розуміти сутність та зміст структури підготовки до змагань з урахуванням закономірностей періодизації спортивного тренування;

- знати методику набору і відбору перспективних дітей у спортивні секції;

- застосовувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;

- знати організацію та проведення змагань з обраного виду спорту;

- орієнтуватися в матеріально-технічному забезпеченні тренувального процесу та змагань;

- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;

- здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом фізичної підготовки спортсменів високого класу;

- організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту, виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, страхування, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Завдання тренерської практики. Обґрунтовуючи вибір засобів і методів практичних дій з урахуванням сучасних уявлень і досліджень з курсу теорії спортивного тренування, теорії і методики спортивної підготовки в обраному виді, а також теорії і методики викладання спеціальних дисциплін основними завданнями тренерської виробничої практики є:

- 1) формування професійних навичок і вмінь щодо практичної спрямованості навчально-тренувального процесу;

- 2) вивчення структури і змісту роботи тренера в різних ланках підготовки спортсменів в Україні, а саме: спортивній секції; дитячо-юнацькій спортивній школі; спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі; училищах з підготовки олімпійського резерву; школах вищої спортивної майстерності; центрах олімпійської підготовки та національних збірних командах; інших спортивних організаціях;

- 3) підготовка студентів до самостійної роботи в якості тренера-викладача в обраному виді спорту;

- 4) отримання повної уяви про зміст та характер тренерсько-викладацької діяльності на різних етапах підготовки спортсменів;

- 5) формування навичок щодо організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної

діяльності спортсменів;

б) ознайомлення зі структурою, формами, методами та змістом роботи спортивних організацій (об'єктів практики) на основі вивчення нормативної організаційно-методичної, фінансової документації та проведення бесід з керівним складом організацій.

ЗМІСТ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

I. Ознайомлення з об'єктом практики

1. Ознайомлення з діяльністю спортивної організації – об'єктом практики.
2. Ознайомлення з організацією навчально-тренувального процесу, виховної роботи, структурою і змістом підготовки спортсменів.
3. Вивчення законодавчої та нормативної документації уряду і Міністерства молоді та спорту України, що визначають напрями навчально-тренувальної роботи.
4. Знайомство з керівним складом спортивної організації, тренерсько-викладацьким складом, спортсменами та рівнем їхньої спортивної підготовленості.
5. Ознайомлення зі станом матеріально-технічного, методичного та наукового забезпечення навчально-тренувального процесу.

II. Організація навчально-тренувального процесу

1. Визначення контингенту спортсменів і навчально-тренувальних груп для проведення практики (у разі необхідності – проведення відбору в групи, комплектування навчальних груп і команд).
2. Ознайомлення з розкладом проведення занять. Складання розкладу для закріпленої групи спортсменів.
3. Підготовка місць для проведення занять, спортивного інвентарю, приладів, обладнання.
4. Визначення і розробка організаційних форм проведення занять та взаємодії з тренерами-викладачами.

III. Організаційна робота студента

1. Розробка індивідуального плану студента-практиканта з тренерської практики.
2. Участь у методичних заняттях бригади.
3. Участь у конференціях закладу освіти з практики (організаційна, підсумкова).
4. Складання звітної документації за підсумками практики.

IV. Навчально-спортивна робота

1. Визначення мети, завдань навчально-тренувального процесу і виховної роботи зі спортсменами.
2. Складання планів навчально-тренувального процесу на мезоцикл, макроцикл, конспектів навчально-тренувальних занять.
3. Проведення навчально-тренувальних занять.

4. Визначення навчально-тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за фізичним станом, облік навантаження спортсменів у процесі занять, підбиття підсумків навчально-тренувального процесу.

5. Облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчальнотренувального процесу.

V. Виховна робота

1. Визначення мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до контингенту групи спортсменів.

2. Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг, зустрічі з видатними спортсменами, ветеранами спорту.

3. Плани диспутів і організація культурного дозвілля.

VI. Проведення змагань, представництво на змаганнях

1. Складання регламентуючої документації для підготовки і проведення спортивних змагань, підготовки суддівських кадрів, присвоєння спортивних розрядів.

2. Участь в організації і проведенні спортивних змагань. Знайомство з функціями представника команди у роботі з суддівською колегією. Подача заявок, перезаявок, подача протесту. Підготовка звіту про проведення змагань чи участі у змаганнях.

3. Участь у проведенні спортивних змагань в якості члена суддівської колегії. Знайомство з функціями головного судді, керівника суддівської служби, судді, головного секретаря, секретаря.

VII. Адміністративно-господарська та фінансова діяльність

1. Вивчення фінансових документів спортивної організації - об'єкта практики.

2. Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів спортивних змагань, відряджень, інших спортивно-масових заходів.

3. Складання фінансових звітів про проведення спортивних-масових заходів та відряджень.

4. Участь у придбанні спортивної форми, інвентарю, обладнання, його списання. 5. Складання угоди на оренду спортивної бази.

VIII. Методична і науково-дослідна робота

1. Вивчення організаційно-методичних документів тренерської практики (державних, регіональних, авторських).

2. Аналіз науково-методичних джерел з питань організації, змісту та управління навчально-тренувальним процесом і тренерсько-викладацькою діяльністю.

3. Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою практики.

4. Узагальнення та аналіз даних тестування в процесі навчальнотренувальних занять, участі спортсменів у змаганнях.

5. Формування індивідуальних і групових планів та моделей змагальної діяльності або окремих її елементів.

ІХ. Громадська робота

1. Участь у роботі тренерської (педагогічної ради) ради, федерації з виду спорту.

2. Читання лекцій на спортивну тематику, виконання завдань з шефської допомоги школам та іншим спортивним організаціям.

3. Випуск фотомонтажів, листівок, стендів, інших агітаційних посібників на об'єкті практики.

4. Ознайомлення з документацією об'єкта практики із підготовки громадських інструкторів та суддів з видів спорту.

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ І ФОРМИ ЗВІТНОСТІ ПРО ПРАКТИКУ:

1. Скласти індивідуальний план роботи.

2. Скласти річний план навчально-тренувального процесу (макроцикл).

3. Скласти план навчально-тренувального процесу на період практики (мезоцикл).

4. Вести журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи.

5. Скласти календарний план на рік спортивно-масових заходів одного з відділів ДЮСШ (об'єкта практики).

6. Положення (регламент) про проведення змагань з виду спорту.

7. Взяти участь у проведенні змагань.

8. Скласти кошторис витрат на проведення навчально-тренувального збору чи спортивних змагань.

9. Скласти десять планів-конспектів навчально-тренувальних занять, три з яких повного змісту.

10. Провести 5 навчально-тренувальних занять з виду спорту.

11. Скласти звіт про проходження тренерської практики.

За час проходження тренерської практики студенти-практиканти зобов'язані виконати всі розділи програми у відповідності зі своїм індивідуальним планом. Розрахунок годин на окремі навчальні завдання 12 коректується з врахуванням особистого досвіду студента, набутих ним навичок, умінь та знань.

У навчально-тренувальному процесі з прикріпленими групами студенти-практиканти орієнтуються на плани роботи тренерів-викладачів СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ та ін., що є базами практики. Водночас кожний практикант має проявити особисту ініціативу і творчість, уникати шаблону і формалізму в змісті, організації і методиці проведення навчально-тренувальних занять та інших фізкультурно-спортивних заходів, що проводяться в поза навчальний час.

З цією метою практикант зобов'язаний:

урізноманітнювати зміст занять;

застосовувати різноманітні методи організації занять і методи навчання,

ширше використовувати змагальний, груповий, індивідуальний та інші методи проведення навчально-тренувальних занять;

проводити заняття різних типів і форм;

взяти участь в пропагандистській роботі зі дітьми, тренерсько-викладацьким складом, в оформленні інформаційно-освітніх стендів тощо;

впроваджувати передові наукові та науково-інформаційні технології в навчально-тренувальний процес.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Відповідальність за загальну організацію практики та контроль за її проведенням покладається на керівника тренерської практики університету.

Викладач-керівник практики приймає і оцінює звіти студентів про проходження практики. На підставі цього він виставляє оцінки.

Керівник тренерської практики університету контролює готовність бази практики до початку її проведення, забезпечує проведення необхідних організаційних заходів: інструктаж викладачів про порядок проведення практики, надання студентам-практикантам необхідної документації тощо.

Навчально-методичне супроводження тренерської практики забезпечують предметні комісії випускової кафедри.

До методичного керівництва тренерською практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр та провідні фахівці з баз практики: тренери- викладачі, методисти ДЮСШ.

Викладач кафедри – керівник практики спільно з тренером-викладачем від бази практики забезпечують високу якість виконання кожним студентом програми практики. Вони контролюють забезпечення нормальних умов праці та побуту студентів, проводять з ними обов'язковий інструктаж щодо охорони праці та техніки безпеки, проведення навчально-тренувальних занять, контролюють виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку, ведуть журнал обліку проходження тренерської практики.

Функціональні обов'язки і права студента-практиканта

Студент-практикант зобов'язаний:

- до початку практики одержати від керівника консультацію щодо мети, завдань, бази, де проходитиме практика; оформити програму стажування та всі необхідні документи;
- за необхідністю пройти медогляд та отримати медичну картку з дозволом роботи у фізкультурно-спортивних організаціях;
- своєчасно прибути на базу практики, доповісти керівнику практикою від бази про прибуття, отримати інструкції про особливості проходження практики в закладі (установі), яка є базою для практики, інформацію про заходи безпеки;
- повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками їх керівників;

- вести записи у робочому щоденнику практики за встановленою формою;
- вивчити та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та гігієни;
- вести повну відповідальність за виконану роботу, життя та здоров'я тих, з ким займається;
- своєчасно складати звіти та заліки з практики.

Студент-практикант має право:

- отримувати від організаторів практики консультації щодо оформлення встановленою програмою переліку документації;
- самостійно планувати свою діяльність за погодженням з викладачами-керівниками практики, враховуючи умови бази практики;
- виявляти ініціативу та творчість щодо організації і проведення спортивно-масових і громадських заходів;
- самостійно обирати тематику бесід і лекцій, що мають бути проведені з групами спортсменів, закріплених за практикантом (за попереднім погодженням з викладачами - керівниками практики).

Функціональні обов'язки і права викладачів-керівників практики від кафедри

Головним завданням викладача - керівника практики є організаційне та навчально-методичне забезпечення діяльності студентів-практикантів під час проходження практики. Викладач - керівник практики від фахової кафедри призначається наказом по університету і розв'язує усі питання, що пов'язані з організацією та проведенням практики.

Викладач - керівник практики зобов'язаний:

- забезпечити необхідні умови кожному студенту для найефективнішого виконання програми практики;
- організувати діяльність кожного студента відповідно до мети та завдань практики, надаючи практичну допомогу для їх виконання;
- розробити план проходження студентами практики та графік подання ними відповідної документації;
- систематично (не менше, ніж один раз на тиждень) проводити методичні заняття з бригадою студентів-практикантів;
- систематично проводити виховну роботу зі студентами-практикантами;
- контролювати відвідування студентами бази практики, вести облік усіх видів робіт, давати оцінку діяльності студентів-практикантів;
- інформувати керівника практики університету про хід практики на об'єкті;
- брати участь у роботі комісії по підготовці конференції після проходження тренерської практики.

Викладач - керівник практики має право:

- організовувати і координувати індивідуальну діяльність студентів у процесі практики;

- складати графік проведення методичних занять бригади студентів-практикантів;
- на підставі офіційних документів приймати рішення про тимчасове припинення практики в зв'язку з від'їздом учнів ДЮСШ на змагання, навчально-тренувальні збори тощо;
- не допускати студентів до практики у зв'язку з порушенням вимог її проходження (пропуски проведення занять, невиконання програми практики тощо);
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

Функціональні обов'язки і права представника бази практики (тренера-методиста):

Головним завданням представника (керівника) бази практики – тренера-викладача, який здійснює керівництво діяльністю студентів на базі тренерської практики, є створення найбільш сприятливих умов для ефективного виконання програми практики, забезпечення організаційно-методичної допомоги в роботі практикантів. Представник бази практики здійснює свою роботу в тісному контакті з викладачем-керівником практики від фахової кафедри університету.

Представник бази практики зобов'язаний:

- ознайомити практикантів зі структурою та змістом діяльності бази практики;
- забезпечити умови для виконання програми практики, а саме:
- роботу студентів з поточною документацією;
- проведення методичних занять;
- проведення навчально-тренувальних занять;
- проведення спортивно-масових, фізкультурно-оздоровчих та громадських заходів;
- ознайомити практикантів з діяльністю тренерської ради, громадського активу, сприяти встановленню ділових стосунків із контингентом бази практики;
- брати участь у проведенні методичних занять бригади студентів;
- надавати консультації студентам з усіх питань практики;
- брати участь у підготовці характеристик на студентів-практикантів.

ОЦІНКА ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Керівник практики при оцінюванні студентів враховує рівень професійних компетенцій за такими критеріями:

- ефективність методів й прийомів, які використовував студент для досягнення мети та розв'язання завдань практики;
- характер ускладнень, що виникали в процесі проходження практики та способами їх вирішення;

- відгуки про роботу практиканта;
- самоаналіз якості виконання завдань практики;
- вміння приймати нестандартні, самостійні рішення.

Форми та методи контролю

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними за практику від університету та бази шляхом збору оперативної, поточної та підсумкової інформації.

Оперативний контроль проводиться в процесі тренерської практики відповідальними за практику від ЗВО та бази, які контролюють виконання конкретного завдання, дотримання студентом плану практики, навчальної дисципліни, дотримання правил безпеки. Його результати фіксуються відповідальними у робочих зошитах з наступним доведенням рекомендацій до практиканта.

Мета оперативного контролю – оперативне реагування відповідальних на можливі відхилення практиканта від програми та допомога у своєчасному виправленні помилок.

Поточний контроль – проводиться наприкінці виконання певного розділу програми практики, виду роботи: проведення спортивного змагання, етапу наукового дослідження тощо.

Мета поточного контролю – допомогти практикантам оволодіти професійними навичками роботи. Його результати також фіксуються відповідальними за практику у робочих зошитах з доведенням рекомендацій та оцінки до практиканта і наступним наступним врахуванням цієї оцінки під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню тренерської практики з метою визначення ступеню виконання програми.

Контроль виконання програми та завдань кожного виду практики проводиться у формі диференційованого заліку.

Диференційований залік з тренерської практики проводиться відповідальним за практику у присутності всієї навчальної групи у формі усної доповіді студента про виконану під час практики роботу.

Керівник практикою від університету враховує відгук керівника від бази та оцінює усний звіт про виконану під час практики роботу.

Загальна оцінка за практику визначається на підставі оцінок за усний звіт, якість підготовки необхідних документів, планів-конспектів, проведення навчально-тренувальних занять і відгуку керівника від бази.

До заліку з практики допускаються студенти, які виконали наступні вимоги:

- надали індивідуальний план роботи;
- виконали всі види робіт;
- надали для перевірки всю необхідну документацію;
- не отримали серйозних зауважень про порушення трудової та навчальної дисципліни.

Результати складання диференційованого заліку оцінюються за

чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та вносяться до журналів, екзаменаційних відомостей, залікових книжок.

Оцінка виставляється за кожний вид роботи: якість планування (тематичні плани, конспекти тренувальних занять), навчальна та виховна робота в групі спортивного тренування, аналіз тренувальних занять. На підставі цих оцінок за погодженням з викладачами-керівниками практики виставляється загальна оцінка.

Якщо студент не виконав хоча б одного виду завдань тренерської практики, позитивна загальна оцінка не може бути йому виставлена. Якщо студент не виконав певних видів завдань тренерської практики, він отримує нові завдання та з дозволу адміністрації бази практики виконує завдання без відриву від навчання в університеті.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Студент, який не виконав програму практики з поважних причин, має право пройти її в терміни, визначені деканом факультету фізичного виховання та спорту. Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може надаватися право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених університетом. Студент, який повторно отримує негативну оцінку за тренерську практику, відраховується з університету.

Оцінка за тренерську практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки студента.

Критерії оцінювання роботи студентів у період тренерської практики

Оцінювання спортивних планів-конспектів тренувальних занять.

Оцінка «відмінно». Студент, складаючи план-конспект навчально-тренувальних занять:

- 1) записав задачі навчально-тренувального заняття, виховного заходу,

враховуючи вікові особливості учнів;

2) зазначив переважний розвиток тих чи інших фізичних якостей в навчально-тренувальному занятті, їх обсяг;

3) визначив методи проведення навчально-тренувальних занять;

4) визначив місце, обладнання та засоби навчання навчальнотренувального заняття;

5) склав план-конспект навчально-тренувального заняття (зазначено його частини, методи і тривалість проведення);

6) зазначено прогноз педагогічної ситуації, яка буде складатися під час проведення навчально-тренувального заняття або виховного заходу, передбачено можливі ускладнення та шляхи їх вирішення;

7) зазначено наукову, методичну літературу, яка використана під час написання конспекту навчально-тренувального заняття.

Оцінка «добре». Студент, складаючи план-конспект навчально-тренувального заняття:

1) записав задачі навчально-тренувального заняття, виховного заходу, враховуючи вікові особливості учнів;

2) зазначив переважний розвиток тих чи інших фізичних якостей в навчально-тренувальному занятті, їх обсяг;

3) зазначив методи проведення навчально-тренувальних занять;

4) визначив місце, обладнання та засоби навчання;

5) склав план-конспект навчально-тренувального заняття (зазначено його частини, методи і тривалість проведення);

6) визначив зміст навчально-тренувального заняття (складено методичну розробку кожного етапу з частковим зазначенням індивідуальних завдань окремим учням);

7) частково зазначив прогноз педагогічної ситуації, яка буде складатися під час проведення навчально-тренувального заняття або виховного заходу;

8) зазначив наукову та методичну літературу, використану під час написання конспекту.

Оцінка «задовільно». Студент, складаючи план-конспект навчально-тренувального заняття:

1) записав задачі навчально-тренувального заняття, виховного заходу, але не врахував специфіку та вікові особливості учнів;

2) зазначив переважний розвиток тих чи інших фізичних якостей в навчально-тренувального заняття, їх обсяг;

3) зазначив частково методи проведення навчально-тренувального заняття;

4) склав план-конспект навчально-тренувального заняття (зазначено його частини, методи та тривалість їх проведення);

5) визначив зміст навчально-тренувального заняття (методична розробка без зазначення індивідуальних завдань окремим учням);

6) не зазначено прогноз педагогічної ситуації, яка буде складатися під час проведення навчально-тренувального заняття або виховного заходу;

7) зазначив наукову, методичну літературу, використану під час написання конспектів.

Оцінка «незадовільно». В інших випадках виставляється оцінка «незадовільно» Оцінювання навчально-тренувальної та виховної роботи на об'єкті практики.

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, якщо навчально-тренувального заняття проведене на високому науково-теоретичному та організаційно-методичному рівні, якщо на ньому обґрунтовано висувались і ефективно розв'язувались навчально-тренувальні та виховні завдання, раціонально застосовувались різноманітні методи навчання і прийоми активізації учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, підтримувалась добра дисципліна, якщо студент виявив творчу самостійність в доборі навчального матеріалу дидактичного матеріалу, під час побудови, проведення й аналізу навчально-тренувального заняття.

Оцінка «добре» виставляється студенту, якщо навчально-тренувального заняття проведено на високому науково-теоретичному та організаційно-методичному рівні, якщо на ньому успішно розв'язувались навчально-тренувальні, оздоровчі та виховні завдання, але недостатньо ефективно використовувались окремі методичні прийоми активізації учнів, якщо студент проявив самостійність в доборі навчального і дидактичного матеріалу, але припустився незначних помилок в побудові і проведенні навчально-тренувального заняття.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, якщо в реалізації навчально-тренувальних, оздоровчих та виховних завдань допущено помилки, недостатньо ефективно застосував методи і прийоми навчання, слабо активізував пізнавальну діяльність учнів, не завжди міг налагодити контакт з ними, припустився деяких помилок у викладі матеріалу, під час аналізу навчально-тренувального заняття, не зазначав своїх помилок та недоліків.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, якщо на навчально-тренувального занятті не були виконані навчально-тренувальні, оздоровчі та виховні завдання, допускалися суттєві помилки у викладі матеріалу, не забезпечувалась дисципліна учнів, якщо студент некритично поставився до своєї роботи.

Перелік документів студента до захисту результатів практики

1. Індивідуальний план роботи.
2. Річний план тренувального процесу (макроцикл).
3. План тренувального процесу на період практики (мезоцикл).
4. Журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи.
5. Календарний план на рік спортивно-масових заходів одного з відділів ДЮСШ (об'єкта практики).
6. Положення (регламент) про проведення змагань з виду спорту.
7. Кошторис витрат на проведення навчально-тренувального збору чи спортивних змагань.
8. Десять планів-конспектів навчально-тренувальних занять, три з яких повного змісту.
9. Звіт.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Арефьев В.Г. Самостійна робота студентів під час педагогічної практики [текст] методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання 4-те вид. перероб. і доп. / В.Г. Арефьев, Н.Д. Михайлова. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 120 с.
2. Гаценко В.П. Тренерська практика в вищому навчальному закладі / Гаценко В. П., Слаутіна Н. В.; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Навч.-наук. інт фіз. культури, спорту і здоров'я, Каф. теорії і методики фіз. виховання. – Черкаси : [Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2010. - 44 с.
3. Демінський О. Ц., Оптимізація навчально-тренувального процесу: Навч.-метод. посіб. – Херсон: Айлант, 2002. – 296 с.
4. Келлер В.С. Теоретико-методические основы подгогики спортсменов / В.С. Келлер, В.Н. Платонов. – Львов: Украинская спортивная ассоциация, 2013. – 70 с.
5. Методические рекомендации по тренерской практике для студентов, специализирующихся по плаванию. – К.: КГИФК, 2010. – 26 с.
6. Платонов В.Н., Фізична підготовка спортсмена / В.Н. Платонов М.М. Булатова. - К.: Олімпійська література, 1995. – 320с.
7. Платонов В.Н. Система підготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
8. Свасьев А. В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навч. посіб. для студ. фак. фізичн. вихован. вищ. навч. закл. / А.В.Свасьев, М.В.Маліков. – Запоріжжя: ЗДУ, 2004. – 195 с.
9. Товт В.А. Наскрізна навчальна програма практик студентів факультету фізичного виховання і спорту: методичний посібник / Товт В.А., Мелега К.П., Бондарчук Н.Я., Дуло О.А., Гузак О.Ю., Щерба М.Ю. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. – 44с.

ПРАКТИКА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

(4 курс)

ВСТУП

Практика за професійним спрямуванням є складовою системи професійної підготовки бакалаврів фізичної культури та спорту, яка поєднує теоретичне навчання з набуттям практичних навичок професійної діяльності.

Мета - удосконалення практичних умінь та навичок з організації та методики масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в установах і організаціях сфери фізичної культури та спорту.

Завдання:

- удосконалення та контроль знань, умінь та навичок студентів, набутиху процесі оволодіння навчальними дисциплінами циклу професійно-тренувальної підготовки фахівців з фізичної культури та спорту;
- ознайомлення зі специфікою організації навчально-тренувального процесу у напрямі фізичного виховання в реальних умовах оздоровчих закладів;
- виховання у студентів потреби у професійній самоосвіті, формування творчого підходу до педагогічної діяльності;
- формування умінь та навичок планування масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи оздоровчо-виховного закладу;
- набуття досвіду організатора масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної-масової роботи;
- вивчення основної нормативно-правової документації з питань масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи у літніх оздоровчо-виховних закладах;
- формування творчого та відповідального ставлення студентів-практикантів до роботи з дітьми та підлітками;
- підготовка звітної документації щодо роботи у дитячих оздоровчо-виховних закладах.

БАЗИ ПРАКТИКИ: ДЮСШ, СДЮСШ, ШВСМ, заклади освіти, оздоровчі табори, фізкультурно-оздоровчі табори, спортивні клуби, тренажерні зали.

Перелік звітної документації роботи інструктора з фізичної культури

1. Щоденник практиканта;

2. Календарний план масових фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів;
3. Нормативні документи фізкультурно-спортивних заходів (змагань);
4. Сценарії фізкультурно-оздоровчого заходу;
5. Комплекси ранкової гігієнічної гімнастики для молодшого та середнього шкільного віку (по одному для кожної вікової групи);
6. Техніка безпеки при проведенні фізкультурно-спортивних заходів (на спортивних майданчиках, в спортивних залах);
7. Сценарій рухливих ігор для молодшого та середнього шкільного віку (по одному для кожної вікової групи);
8. Сценарій військово-патріотичного заходу на місцевості;
9. Звіт проходження практики;
10. Фотоматеріал про проходження практики.

1. Щоденник практиканта;
2. Календарний план масових фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів;
3. Нормативні документи змагань з плавання;
4. Сценарій фізкультурно-оздоровчого заходу на воді;
5. Комплекси ранкової гігієнічної гімнастики для молодшого та середнього шкільного віку (по одному для кожної вікової групи);
6. Техніка безпеки при проведенні фізкультурно-спортивних заходів на воді;
7. Сценарій рухливих ігор на воді для молодшого та середнього шкільного віку (по одному для кожної вікової групи);
8. Сценарій військово-патріотичного заходу;
9. Звіт проходження практики;
10. Фотоматеріал про проходження практики.

Календарний план масових фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів

Інструктор з фізичної культури та плавання зобов'язані ще до приїзду дітей на І зміну:

- визначити і дослідити місця проведення ранкової гімнастики, фізкультурних заходів, ігор;
- вивчити стан спортивних майданчиків і місця для купання на пляжі;
- ознайомитися з кількісним складом дітей;
- ознайомитися з наявним спортивним інвентарем і обладнанням та при необхідності потурбуватися про його виготовлення або придбання.

Інструктор з фізичної культури та плавання складає Календарний план масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи; погоджує термін

проведення різних заходів зі старшим методистом; готує необхідну документацію: бланки протоколів змагань; готує грамоти, призи, вимпели для нагородження; проводить з вожатими семінарські заняття з планування фізкультурної роботи, методики проведення ранкової гімнастики, заняття по розучуванню і суддівству рухливих і спортивних ігор, організації туристичних походів.

У таборі інструктор з фізичної культури та плавання:

- організовує і проводить 2-3 р. на тиждень заняття у спортивних секціях, зі збірними командами;
- контролює проведення вожатими ранкової гімнастики з загонами, допомагає їм складати комплекси ранкової гігієнічної гімнастики, особисто проводить ранкову гімнастику;
- допомагає вожатим в організації загонових фізкультурних занять і спортивних заходів;
- готує і проводить загально табірні заходи: змагання, спартакіади, товариські зустрічі та інше.

Одним із основних документів інструктора з фізичної культури в ДОТ є ***Календарний план масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи.***

Орієнтовний план роботи з фізичного виховання дітей в ДОЗ

1. Організаційна робота.

- 1.1. Розробка календарного плану спортивно-масових заходів.
- 1.2. Проведення виборів фізоргів і ради фізичної культури.
- 1.3. Проведення занять з вожатими.
- 1.4. Набір дітей в спортивні гуртки. Складання графіку їх роботи.
- 1.5. Створення положення про табірну спартакіаду та її обговорення.
- 1.6. Інструктаж фізоргів, вожатих з питань проведення ранкової гімнастики,

організація загонових заходів, тренування команд загонів, змагань в загонах і таборі.

- 1.7. Допомога в організації медичного огляду і контролю.

2. Фізкультурно-оздоровча робота.

- 2.1. Проведення ранкової гімнастики.
- 2.2. Проведення оздоровчих заходів (сонячні і повітряні ванни, купання).
- 2.3. Організація загонових занять фізкультурою.
- 2.4. Організація екскурсій, туристичних походів.
- 2.5. Проведення ігор на місцевості в загоні.
- 2.6. Організація фізкультурних виступів на Батьківському дню. КТС: «Тато, мама і я – спортивна сім'я».

3. Спортивно-масова робота.

- 3.1. Проведення занять спортивних гуртків і тренування команд з різних видів спорту.
- 3.2. Навчання плаванню.

- 3.3. Проведення семінарів суддів з різних видів спорту.
- 3.4. Проведення спортивних ігор загону – «Старти надій».
- 3.5. Організація змагань у загоні: чотириборство, легка атлетика, рухливі ігри, спортивні ігри.
- 3.6. Проведення товариських зустрічей з командами і загонами сусідніх таборів.
- 3.7. Проведення спартакіади у загоні та таборі.

4. Агітаційно-пропагандистська (просвітницька) робота.

- 4.1. Обладнання стендів для відображення результатів змагань, новин спорту, рекордів.
- 4.2. Випуск фотостендів.
- 4.3. Проведення фізкультурної вікторини у загонах і між загонами.
- 4.4. Організація показу кінофільмів на спортивну тематику.
- 4.5. Радіоінформація про спортивні події в таборі, країні, світі.
- 4.6. Зустріч з майстрами спорту.

5. Господарська робота.

- 5.1. Облік спортивного інвентарю, ремонт і поновлення обладнання.
- 5.2. Обладнання місця для зберігання інвентарю.
- 5.3. Заготовка бланків, протоколів, грамот, медалей «Чемпіон табору».
- 5.4. Підготовка і обладнання місць для проведення оздоровчих заходів.

Табірна зміна триває 21 день (3 тижні.). На кожен день планується робота з фізичного виховання. Слід звернути увагу на батьківські дні, коли частина дітей будуть знаходитися разом з батьками. Навантаження протягом табірної зміни повинно чергуватися. На табірну зміну доцільно планувати 3-4 масштабні фізкультурні заходи.

Календарний план масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи.

1 день	2 день	3 день	4 день	5 день	6 день	7 день
1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.	3.	3.	3.
8 день	9 день	10 день	11 день	12 день	13 день	14 день
1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.	3.	3.	3.
15 день	16 день	17 день	18 день	19 день	20 день	21 день
1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.	3.	3.	3.

Нормативні документи фізкультурно-спортивних заходів (змагань)

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗМАГАННЯ

Зразок

«Затверджую»

тренер-викладач _____

Оцінка _____

Дата _____

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗМАГАННЯ

У положенні чітко визначається характер (командні, особисті, особисто-командні), вид (першість, кубок, чемпіонат) та належність змагань до конкретної організації (район, місто, область та ін.) Наприклад: «Положення про особисто-командну першість з футболу КЗ Полтавська ДЮСШ «Молодь-2016»

Подальша інформація про порядок проведення змагань подається у спеціальних розділах:

1. Мета та завдання змагань.

- пропаганда фізичної культури та спорту;
- популяризація видів спорту;
- здача тестів з оцінки рівня фізичної підготовленості;
- виконання спортивних розрядів;
- виявлення найсильніших спортсменів та команд;
- оздоровлення та активний відпочинок;
- підвищення спортивної майстерності;
- обмін досвідом між спортсменами та командами та ін.

II. Місце та час проведення змагань

- дата проведення змагань;
- місце проведення змагань
- час проведення церемоній відкриття та закриття змагань;

III. Програма змагань

- перелік всіх видів спорту (змагальних вправ), запланованих на даному змаганні. вказати окремо старті чоловіків та жінок, вікові категорії учасників та ін..

IV. Керівництво проведенням змагань

Визначає відповідальних за організацію змагання.

V. Учасники змагань

- належність до організації (школи, класу);
- вікову групу (діти, юнаки, дорослі, ветерани та ін.);
- стать;
- кількісний склад команд.

В особливих випадках вказуються вимоги до форми учасників та команд.

У розділі слід вказати, що до участі у змаганнях допускаються тільки спортсмени, які пройшли медичний огляд та допущені за станом здоров'я. При обмеженні кількості учасників вказується кількісний склад команди та кількість видів, в яких дозволяється виступати кожному учаснику.

Система заліку та порядок визначення переможця

При визначенні командної першості в особисто-командних змаганнях у положенні необхідно вказати, за якими показниками будуть визначатися місця команд-учасниць:

- за сумою місць, зайнятих в особистій першості всіма заліковими учасниками команди;
- за сумою очей, визначених положенням, за зайняті місця;

При визначенні першості за зайнятими місцями можна використовувати дві методики:

1. За найменшою сумою місць. За учасника, якого не достає у заліку, встановлюється штраф.

2. За найбільшою сумою очей, призначених за зайняті місця. Наприклад: за 1-е місце -10 очей, за 2-е місце - 9, за 3-е - 8 та ін. При цьому кількість очей, які нараховуються за 1-е місце, не повинно бути менш ніж кількість залікових учасників.

Порядок нагородження переможців

Вказується хто і чим нагороджується, день, час, місце нагородження переможців.

Термін подачі заявок та засідань суддівської колегії

- час подачі заявок, необхідних документів учасників (паспорт, класифікаційна книжка, медична картка);
- про форму заявки;
- час проведення засідань суддівської колегії сумісно з представниками команд.

Заявка на участь у змаганнях - це форма запису повідомлень про кожного учасника. В ній вказується прізвище, ім'я, та по батькові, рік народження, розряд, віза лікаря. У комплексних видах спорту у заявці слід вказати вид програми, на яку заявляється учасник. У заявках обласного рівня та вище, вказується належність спортсмена до ДСТ, міста та ін.

Як і будь який нормативний акт заявочний лист на участь у змаганнях повинен мати підпис та печатку.

Заявочний лист
команди ДЮСШ «Ворскла» м. Полтави на участь у першості області з
футболу серед школярів в 2005-2006 року народження серед ДЮСШ

№	П.І.Б. (повністю)	Розряд	Рік народж ення	Віза лікаря (підпис лікаря, печатка)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				

Капітан команди _____
 (підпис)

Тренер (представник) команди _____
 (підпис)

Телефон представника _____
 (підпис)

Звіт студента з практики за професійним спрямуванням

ЗРАЗОК

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Кафедра _____

З В І Т **з практики за професійним спрямуванням** *(назва практики)*

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

в _____
(назва бази практики)

Терміни практики: з _____ по _____

Керівник

(вчений ступінь, звання, прізвище, ініціали)

Полтава – 20__

I. Характеристика бази практики**II. Організаційно-методична робота****III. Фізкультурно-оздоровча та спортивно-масова робота****IV. Висновки**

У звіті студент перераховує та конкретизує всі види роботи за розділами, які він здійснював протягом проходження практики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Лук'янченко М.І. Теорія та методика фізичного виховання у вищих закладах освіти: тексти лекцій. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2019. – 112.

2. Петранговська Н. Р. Педагогічна практика студентів як одна із складових навчально-виховної діяльності у вищій школі. Вісник Житомирського державного університету. – 2020. – Вип. 39 : Педагогічні науки. – С. 75-78.

3. Присяжнюк С.І. Курс лекцій з фізичного виховання: навчальний посібник для студентів технічних вищих навчальних закладів / С. І. Присяжнюк, Д. Г. Оленєв. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015. – 420 с.

4. Турчик І.Х. Практична підготовка фахівців факультету фізичного виховання. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. – 40 с. (3 д.а.).